

POSTANOWIENIE

Dnia 8 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Marta Brylińska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Bożeny Góreckiej

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 8 października 2020 r.

w sprawie R. S.

zażalenia oskarżonego na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2020r., w sprawie III KK 108/20, o zastosowaniu tymczasowego aresztowania, na podstawie art. 437 § 1 k.p.k

p o s t a n o w i ł

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

R. S. został skazany wyrokiem Sądu Okręgowego w T. z dnia 1 października 2007 r., w sprawie II K (...), za przestępstwo z art. 148 § 3 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 25 lat pozbawienia wolności. Po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 25 listopada 2010 r., sygn. akt II AKa (...), zaskarżony wyrok Sądu I instancji utrzymał w mocy. Kasację od prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego wniósł na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. na korzyść skazanego Prokurator Generalny, który zarzucił rażące naruszenie przepisu prawa procesowego - art. 40 § 1 pkt 7 k.p.k. polegające na rozpoznaniu sprawy przez Sąd Apelacyjny w składzie, w którym

uczestniczył sędzia wyłączony od orzekania z mocy ustawy - co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k.

Po rozpoznaniu tej kasacji, Sąd Najwyższy - Izba Karna - wyrokiem z dnia 23 września 2020 r., w sprawie III KK 108/20, uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Jednocześnie na podstawie art. 538 § 2 k.p.k. w zw. z art. 249 § 1 k.p.k. oraz art. 258 § 2 k.p.k. i art. 127b k.p.k. Sąd Najwyższy zastosował wobec oskarżonego R. S. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy, to jest, do dnia 21 grudnia 2020 r., do godz. 13.30. Sąd uznał, że stosowanie tego środka jest konieczne dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania. Podkreślono, że Sąd Okręgowy w pierwszej instancji skazał oskarżonego za zbrodnię zabójstwa i wymierzył mu karę 25 lat pozbawienia wolności, wobec czego aktualną stała się przesłanka z art. 258 § 2 k.p.k. w postaci grożącej oskarżonemu surowej kary. Sąd Najwyższy dalej podniósł – „Należało też uwzględnić, że w chwili rozpoznawania kasacji odległy był koniec odbywania kary przez oskarżonego oraz że uchylenie wyroku Sądu odwoławczego nastąpiło nie z powodu zakwestionowania merytorycznej trafności tego orzeczenia, ale z powodu stwierdzenia uchybienia wymienionego w art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k.”.

Oskarżony R. S. złożył na to postanowienie zażalenie, w którym wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i odstąpienie od stosowania tymczasowego aresztowania. W uzasadnieniu jednak nie przedstawił żadnych merytorycznych argumentów, które mogłyby podważyć przesłanki stosowania izolacyjnego środka zapobiegawczego. Zarzucił bowiem, iż Sąd Najwyższy błędnie rozpoznał kasację Prokuratora Generalnego wniesioną na jego korzyść - i podnoszącą zarzut bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k. - na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k., zamiast na rozprawie. Oskarżony podniósł także, iż skoro od 14 lat odbywa w Zakładzie Karnym karę pozbawienia wolności, to nie zachodzi z jego strony obawa mataczenia w sprawie ani potrzeba zabezpieczenia jej prawidłowego przebiegu.

Sąd Najwyższy rozpoznając zażalenie oskarżonego zważył, co następuje.

Zażalenie to jest nietrafne i nie zasługuje na uwzględnienie. Nie wdając się w szersze rozważania co do sposobu interpretacji przez oskarżonego poszczególnych przepisów regulujących postępowanie kasacyjne przed Sądem Najwyższym należy zauważyć, że wnioski, do jakich skarżący doszedł, są błędne i wynikają z niewłaściwej ich wykładni. W sytuacjach wskazanych w art. 535 k.p.k. Sąd Najwyższy rozpoznaje kasacje na rozprawie lub posiedzeniu, zaś ewentualne stosowanie środków zapobiegawczych (również tymczasowego aresztowania) nie jest uzależnione od tego, czy kasację rozpoznano na rozprawie, czy też posiedzeniu. O ile oskarżony trafnie wskazuje art. 535 § 4 k.p.k. stanowiący, że kasację wniesioną na podstawie art. 521 k.p.k. Sąd Najwyższy rozpoznaje na rozprawie, to jego uwadze umknęła treść kolejnego paragrafu. Przepis art. 535 § 5 k.p.k. stanowi bowiem – „Kasacja może być uwzględniona w całości na posiedzeniu bez udziału stron w razie jej oczywistej zasadności”. Dotyczy to wszystkich kasacji – zarówno tych wnoszonych przez podmiot szczególny, jak i przez strony procesowe.

Sąd Najwyższy stosując tymczasowe aresztowanie powołał się na przepisy art. 249 § 1 k.p.k. i art. 258 § 2 k.p.k. Pierwszy z tych przepisów stanowi, że środek zapobiegawczy może być stosowany w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania, gdy zebrane dowody wskazują na duże prawdopodobieństwo, że oskarżony popełnił zarzucane mu przestępstwo. Ta przesłanka została w niniejszej sprawie spełniona. Dowody, które wskazują na duże prawdopodobieństwo popełnienia zarzucanej oskarżonemu zbrodni, zostały wskazane w uzasadnieniu wyroku Sądu I instancji, a więc Sądu Okręgowego w T.. Tej okoliczności nie niweczy ani fakt, że wobec uchylenia w postępowaniu kasacyjnym wyroku Sądu odwoławczego orzeczenie Sądu I instancji jest nieprawomocne, ani fakt uwzględnienia wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego kasacji. Słusznie Sąd Najwyższy stosując w postępowaniu kasacyjnym tymczasowe aresztowanie, zwrócił uwagę, że uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego nastąpiło wobec zaistnienia bezwzględnej podstawy odwoławczej. Stanowisko to oznacza, iż na obecnym etapie postępowania (przed Sądem Najwyższym) nie zakwestionowano pod względem merytorycznym zgromadzonych w sprawie dowodów wskazujących na prawdopodobieństwo popełnienia zarzucanego

przestępstwa. Wypada zauważyć, że przy stosowaniu tymczasowego aresztowania nie chodzi o jednoznaczne ustalenie, czy oskarżony dopuścił się tego czynu, czy też nie, ani zbadanie, czy są ku temu „niezbite” dowody, ale jedynie, czy istnieje wymagane przez art. 249 § 1 k.p.k. duże prawdopodobieństwo popełnienia przez niego przestępstwa.

Z kolei zgodnie z art. 258 § 2 k.p.k., jeżeli oskarżonemu zarzuca się popełnienie zbrodni albo gdy sąd pierwszej instancji skazał go na karę pozbawienia wolności nie niższą niż 3 lata, potrzeba zastosowania tymczasowego aresztowania w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania może być uzasadniona grożącą oskarżonemu surową karą. Trudno nie dostrzec, że również ta przesłanka została spełniona w przypadku oskarżonego R. S. Sąd I instancji wymierzył mu karę 25 lat pozbawienia wolności.

Nie przesądzając oczywiście przyszłego kierunku rozstrzygnięcia przez Sąd Apelacyjny w (...) w przedmiotowej sprawie należy zauważyć, że prawdopodobieństwo bądź to wymierzenia oskarżonemu innej surowej kary, bądź utrzymania w mocy wyroku Sądu I instancji, jest wysokie. Zagrożenie to wskazuje na realność podjęcia przez oskarżonego działań mogących utrudniać lub wręcz uniemożliwić, prawidłowy przebieg postępowania odwoławczego.

Z tych przyczyn stało się konieczne utrzymanie w mocy zaskarżonego postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2020 r.